

สรุปข้อคิดเห็นของ คณาธิป ทองรวีวงศ์¹ ในส่วนของเวที ร่างกฎหมายสิ่งยั่วยุพฤติกรรมอันตราย

ใน

“เวทีหารือภาคประชาสังคมว่าด้วยการอภิบาลอินเทอร์เน็ต

"การอภิบาลอินเทอร์เน็ตและการเตรียมตัวขององค์กรประชาสังคมในประเทศไทย"

17 กพ 58

ประเด็นแรก ตั้งข้อสังเกตว่า พบ นี้มุ่งคุ้มครองเด็ก หรือไม่ ซึ่งเห็นได้ว่า จากเนื้อหาและหลักการนั้น การคุ้มครองเด็กเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ยังมี สิ่งยั่วยุพฤติกรรมอันตรายอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองเด็ก

ประเด็นที่สอง เห็นว่า กฎหมายนี้อาจซ้ำซ้อนกับกฎหมายอื่นที่มีอยู่แล้วในการควบคุมสื่อ เช่น พระราชบัญญัติภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ซึ่งเปลี่ยนแปลงหลักการเดิมจากการ censor มาเป็น rating โดยมีการจัดประเภทภาพยนตร์ ซึ่งอาจนำมาใช้ในการควบคุมสื่อที่ส่งผลกระทบต่อเด็กได้อยู่แล้ว

ประเด็นที่สาม กฎหมายนี้เรียกได้ว่าเป็นกฎหมาย Cyberbullying ของไทยหรือไม่

- **Cyberbullying** หรือที่คณาธิปแปลว่า การกลั่นแกล้งรังแกทางอินเทอร์เน็ต และได้เขียนเป็นบทความวิชาการ อยู่ระหว่างการจัดพิมพ์นั้น สรุปขอบเขตการศึกษาว่า หมายถึง “การกระทำโดยการส่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ ลักษณะต่างๆ เช่น ข้อความ ภาพ ต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะเจาะจงทางอินเทอร์เน็ต โดยมีได้รู้ว่าจะทำร้ายต่อร่างกายหรือทรัพย์สิน แต่มุ่งส่งผลกระทบต่อจิตใจต่อผู้ถูกกระทำ” จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมดังกล่าว มุ่งเน้นผลกระทบต่อจิตใจหรือทางอารมณ์ ซึ่งจากกรณีตัวอย่างในต่างประเทศ มีเด็กหลายคนฆ่าตัวตายจากการถูกกลั่นแกล้งรังแกดังกล่าว
- กรณีที่ทำให้ **Cyberbullying** นำไปสู่ความพยายามในการออกกฎหมายใหม่โดยเฉพาะคือ คดี **United States v. Drew, (2009)** ซึ่งเด็กที่ถูกกลั่นแกล้งรังแก ฆ่าตัวตายจากคำพูดที่ทำร้ายจิตใจ หลังจากคดีนี้ มีการเสนอร่างกฎหมายว่าด้วย “การป้องกันการกลั่นแกล้งรังแกทางอินเทอร์เน็ต” (**Megan Meier Cyberbullying Prevention Act**) ในปี ค.ศ. 2008 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดองค์ประกอบความผิดของการกลั่นแกล้งรังแกทางอินเทอร์เน็ต
- อย่างไรก็ตาม คณาธิปเห็นว่าร่างกฎหมายสิ่งยั่วยุของไทย มีความแตกต่างจากร่างกฎหมายการป้องกันการกลั่นแกล้งรังแกทางอินเทอร์เน็ตของสหรัฐ เนื่องจาก ร่างกฎหมายไทยไม่ได้มุ่งเน้นที่พฤติกรรม การกระทำกลั่น

แก๊ง แต่มุ่งควบคุมสื่อที่มีเนื้อหาทำให้เด็กฆ่าตัวตาย นอกจากนี้ การกลั่นแกล้งรังแกตามร่างกฎหมายสหรัฐ อาจเป็นความผิดได้แม้ว่าไม่มีการฆ่าตัวตายเกิดขึ้น กล่าวคือครอบคลุมผลกระทบทางจิตใจและทางกายภาพที่ สืบเนื่องจากการถูกลั่นแกล้งรังแกด้วย เช่น การไม่สามารถเข้าชั้นเรียนได้ อาหารหตุซึมเศร้า

ประเด็นที่สี่

ร่างกฎหมายฉบับนี้ เป็นการลดรอนสิทธิส่วนบุคคลและเสรีภาพในการสื่อสาร ซึ่งรัฐธรรมนูญให้การรับรอง หรือไม่ หากพิจารณาเทียบเคียงกับกรณีในสหรัฐอเมริกาซึ่งคงเกรงจะมีการออกกฎหมายลายลักษณ์อักษรหลายฉบับที่มี หลักคุ้มครองเด็กโดยจำกัดการเข้าถึงสื่อที่กฎหมายเห็นว่าไม่เหมาะสมสำหรับเด็ก แต่กฎหมายดังกล่าวหลายฉบับได้ ถูกศาลตัดสินว่าขัดต่อรัฐธรรมนูญเนื่องจากกระทบต่อเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เช่นคดี **American Civil Liberties Union et al. V. Alberto R. Gonzales (2007)** โดยศาลเห็นว่ากฎหมาย **COPA** กว้างเกินไป (**Overinclusive**) กล่าวคือ เกินไปกว่าความจำเป็นของผลประโยชน์ในการคุ้มครองเด็ก เนื่องจากครอบคลุมถึงคำพูด ทางอินเทอร์เน็ตมากเกินไป (**Inordinate amount of internet speech**) นอกจากนี้ยังไม่คำนึงถึงความแตกต่างของ ผู้เยาว์ในชว่งอายุต่างๆ รวมทั้งจำเลยไม่สามารถพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่า ไม่มีทางเลือกอื่นที่จำกัดสิทธิในการแสดงความคิดเห็นที่น้อยกว่ามาตรการตามกฎหมาย **COPA** จากบทเรียนของสหรัฐอเมริกาดังกล่าวเมื่อย้อนมาพิจารณาว่า กฎหมายนี้ของไทยคนาธิปเห็นว่า มีลักษณะจำกัดสิทธิรับสื่อที่กว้างเกินไป ทั้งที่อาจมีวิธีอื่นหรือทางเลือกอื่นในการ คุ้มครองเด็กหรือสิ่งอันตรายที่กฎหมายมุ่งประสงค์คุ้มครอง เช่น อาจใช้ระบบ **rating** ตามกฎหมายเดิมได้อยู่แล้ว